

Lahden kaupunki, Kaupunginvaltuusto, 12.12.2022

§ 131

Lahti Energia Oy:n pääomalainan muuntaminen SVOP-rahastosijoitukseksi

8948/00.00.02.00/2022

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

Konserniohjauksen päällikkö Veli-Pekka Ignatius, p. 044 716 1895

Päätös

Muutettu päätösehdotus hyväksyttiin.

Samalla kaupunginvaltuusto päätti tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Merkittiin pöytäkirjaan, että valtuutetut Merja Vahter, Jukka Ruhberg, Tuomas Sorsa ja Mira Nieminen esteellisinä poistuivat kokoushuoneesta asian käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi (Kuntalaki 97.1 §).

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Päätösehdotus

Kaupunginvaltuusto päättää lisätä kaupungin budjettiin 60 miljoonaa euroa tilille arvopaperit ja osuudet. Lisäksi kaupunginvaltuusto päättää, että Lahden kaupungin myöntämä 60 miljoonan euron pääomalaina Lahti Energia Oy:lle muutetaan sijoitetun vapaan pääoman rahasto -sijoitukseksi.

Käsittely kaupunginvaltuustossa

Pykälään oli jaettu seuraava muutosmoniste:

”Kaupunginhallitus päätti kokouksessaan 5.12.2022 (445 §) muuttaa kaupunginvaltuustolle 14.11.2022 § 418 tekemäänsä päätösehdotusta.

Uusi päätösehdotus kuuluu seuraavasti:

’Kaupunginvaltuusto päättää lisätä kaupungin budjettiin 60 miljoonaa euroa tilille arvopaperit ja osuudet. Lisäksi kaupunginvaltuusto päättää antaa suostumuksensa, että Lahden kaupungin myöntämä 60 miljoonan euron pääomallina Lahti Energia Oy:lle voidaan muuntaa sijoitetun vapaan pääoman rahasto -sijoitukseksi.

Samalla kaupunginvaltuusto päättää tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti.’

Kaupunginhallitus on 14.11.2022 § 418 päättänyt esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

’Kaupunginvaltuusto päättää lisätä kaupungin budjettiin 60 miljoonaa euroa tilille arvopaperit ja osuudet. Lisäksi kaupunginvaltuusto päättää, että Lahden kaupungin myöntämä 60 miljoonan euron pääomallina Lahti Energia Oy:lle muutetaan sijoitetun vapaan pääoman rahastosijoitukseksi.’

Osakeyhtiölain (624/2006) 12 luvun 1 §:n 3 momentin mukaan ’pääomallinan velkojan suostumuksella pääomallinaa voidaan käyttää osakepääoman korotuksen maksuksi, muuntaa sijoitetuksi vapaaksi omaksi pääomaksi tai käyttää yhtiön tappion kattamiseen’.

Kaupunginhallitus päättää selvyiden vuoksi täsmentää päätösesitystään kaupunginvaltuustolle siten, että päätösesitys noudattaa osakeyhtiölain

mukaista sanamuotoa. Kaupunginvaltuuston esityslistalla 12.12.2022 § 131 olevaa päätösehdotusta muutetaan siten seuraavalla tavalla:

‘Kaupunginvaltuusto päättää lisätä kaupungin budjettiin 60 miljoonaa euroa tilille arvopaperit ja osuudet. Lisäksi kaupunginvaltuusto päättää **antaa suostumuksensa**, että Lahden kaupungin myöntämä 60 miljoonan euron pääomalaina Lahti Energia Oy:lle ~~muutetaan~~ **voidaan muuntaa** sijoitetun vapaan pääoman rahasto -sijoitukseksi.’

Päätös on tarkoituksenmukaista saattaa voimaan mahdollisimman pian. Tämän johdosta kaupunginhallitus ehdottaa kaupunginvaltuustolle, että kaupunginvaltuusto tarkistaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti.”

Keskustelun kuluessa valtuutettu Juha Tapiola teki seuraavan palautusehdotuksen:

”Esitän asian palauttamista kaupunginhallitukselle uudelleen valmisteltavaksi järjestelyjen taloudellisten vaikutusten selvittämiseksi sekä järjestelyn EU:n valtioneuvoston noudattamisen varmistamiseksi.”

Ehdotusta kannatettiin.

Julistettuaan keskustelun päättyneeksi puheenjohtaja totesi, että valtuutettu Tapiola valtuutettu Jari Pykäläisen kannattamana oli tehnyt edellä mainitun kannatetun palautusehdotuksen. Puheenjohtajan selostus hyväksyttiin.

Tämän jälkeen puheenjohtaja esitti äänestettäväksi siten, että ne, jotka kannattavat asian käsittelyn jatkamista tässä kokouksessa, äänestävät jaa,

ja ne, jotka kannattavat asian palauttamista, äänestävät ei. Äänestysesitys hyväksyttiin.

Suoritettussa äänestyksessä todettiin, että käsittelyn jatkamista kannatti 42 valtuutettua ja sen palauttamista 9 valtuutettua viiden valtuutetun äänestäessä tyhjää ja kolmen valtuutetun ollessa poissa. Äänestysluettelo on pöytäkirjan liitteenä: Liite 1 131 §.

Näin ollen kaupunginvaltuusto päätti jatkaa asian käsittelyä.

Perusteluosa / aiempi käsittely

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 14.11.2022

§ 418

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Timonen Pekka

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus tekee kaupunginvaltuustolle seuraavan päätösehdotuksen:

”Kaupunginvaltuusto päättää lisätä kaupungin budjettiin 60 miljoonaa euroa tilille arvopaperit ja osuudet. Lisäksi kaupunginvaltuusto päättää, että Lahden kaupungin myöntämä 60 miljoonan euron pääomalaina Lahti

Energia Oy:lle muutetaan sijoitetun vapaan pääoman rahasto - sijoitukseksi.”

Perusteluosa

Lahti Energialla on lähivuosina tarve investoida päästöttömän energiatuotannon lisäämiseen, kuten esimerkiksi tuulivoimaan. Lisäksi huoltovarmuuden ja kustannusten alentaminen kaukolämmön tuotannon kehittämiseksi edellyttää lisäinvestointeja. Kyky osallistua tuottaviin investointeihin vahvistaisi yhtiön tulevaisuuden kilpailukykyä ja osingonmaksukykyä sekä kasvattaisi yhtiön omistaja-arvoa. Yhtiön on pystyttävä tekemään myös ylläpitoinvestointeja sähkö- ja kaukolämpöverkkoon toimitusvarmuuden varmistamiseksi.

Lahti Energia Oy:n kassavirta ei nykytasolla riitä uusien investointien toteuttamiseen ja yhtiön kyky maksaa osinkoja omistajalleen on lähivuosina vähäinen. Lahti Energia Oy:n tekemien Kyvo 2 ja Kyvo 3 investointien ja niihin otettujen lainojen alkuperäinen lyhennyssuunnitelma on osoittautunut liian kireäksi suhteessa liiketoiminnasta syntyvään kassavirtaan ja investointitarpeisiin. Investointeja varten nostettujen lainojen maksuaikataulun perusteella lainojen lyhennykset ovat lähivuosina suurimmillaan, 2022-2025 yhteensä noin 140 miljoonaa euroa.

Tehtyjen investointien rahoitukseen liittyy lainanantajan lainaehdot (kovenantit), joissa lainanantaja on asettanut ehtoja Lahti Energia Oy:n velkojen suhteelle omaan pääomaan ja käyttökateen suhteelle rahoituskuluihin. Nämä rajoittavat Lahti Energia Oy:n mahdollisuuksia rahoittaa uusia investointeja.

Lyhyen aikavälin rahoitusratkaisuna Lahti Energia Oy:n omavaraisuutta on kasvatettava ja rahoituskustannuksia pienennettävä, jotta yhtiö voi

investoida välttämättömiin ja tulevaisuuden kilpailukykyä ylläpitäviin investointeihin.

Lahti Energia Oy:llä on 60 miljoonan euron pääomalaina Lahden kaupungilta, josta se maksaa korkoja kaupungille vuonna 2023 3,6 miljoonaa euroa. Pääomalainan korkotuotot olisivat kaupungille tulevana vuosina lähes samansuuruiset. Järjestelyn kustannukset kaupungille ovat vuosina 2023-2025 noin 11 miljoonaa euroa ja vuosina 2026-2031 noin 23 miljoonaa euroa. Kokonaiskustannus kaupungille järjestelystä on 34 miljoonaa euroa vuosilta 2023-2031.

Lahden kaupunki on rahoittanut Lahti Energia Oy:n toimintaa useilla eri aikoina annetuilla lainoilla. Lainasaldo kaupungille on noin 139 miljoonaa euroa 2021 tilinpäätöksen mukaan.

Esitetystä järjestelystä yhtiöön sidottu pääoma kasvaa ilman, että pääomapanostukselle saatavat tuotot lisääntyvät samanaikaisesti. Tämä kasvattaa omistajan riskiä yhtiöön liittyen. Nyt ehdotettu ratkaisu on ensimmäinen vaihe pidempiaikaista rahoituksen uudelleenjärjestelyä. Seuraavassa vaiheessa Lahden kaupunki saattaa loppuun yhtiötä koskevan omistajastrategian, jossa tarkastellaan omistamisen tavoitteita ja tarkoitusta. Yhtiökohtaisten omistajastrategioiden toteutus määrittää yhtiön pitkän aikavälin rahoitusratkaisuja.

Ehdotetussa tasejärjestelyssä pääomalaina muunnetaan yhtiön taseessa pääomalaina kohdasta SVOP- rahastotilille. Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto eli SVOP-rahasto kuuluu osakeyhtiön oman pääoman eriin ja on yhtiön jakokelpoista vapaata omaa pääomaa (OYL:n 8 luvun 2 §). Tällä toimenpiteellä vahvistetaan yhtiön omavaraisuutta ja vähennetään rahoituskustannuksia.

Valtiontukitarkastelu

EU:n valtiontukisääntöjen mukainen valtiontuen käsite perustuu Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 107 artiklan 1 kohtaan. EU:n valtiontukisääntöjä sovelletaan siis silloin, kun kaikki valtiontuen tunnusmerkit täyttyvät: julkisia varoja kanavoidaan yrityksiin eli taloudelliseen toimintaan, tämä taloudellinen etu on valikoiva, toimenpide vääristää tai uhkaa vääristää kilpailua, ja se vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan. EU:n valtiontukisäännöt koskevat toimintaa, jolla on rajat ylittäviä vaikutuksia. Esimerkiksi puhtaasti paikallisten palveluiden tai infrastruktuurin rakentaminen ei välttämättä ole valtiontukea EU-oikeuden merkityksessä, jos tuki ei todennäköisesti houkuttele asiakkaista muista jäsenvaltioista tai jos tuella on enimmillään vain marginaalinen vaikutus jäsenvaltioiden välisiin investointeihin.

Suunniteltu toimenpide ei vääristä tai uhkaa vääristää kilpailua eikä se vaikuta jäsenvaltioiden väliseen kauppaan. Lahti Energia ei saa järjestelyn avulla sellaista kilpailullista etua, jota voidaan pitää kiellettynä valtiontukena.

EU:n valtiontukisäännöt kieltävät tuen antamisen vaikeuksissa olevalle yritykselle. Lahti Energia Oy ei ole vaikeuksissa oleva yritys, joten erilaiset toimenpiteet ovat sallittuja. Seuraavaksi tulee tarkastella toteuttaisiko markkinatoimija vastaavat toimenpiteet. Olennaista on pohtia nyt ehdotettujen ratkaisujen takaisinmaksuaikaa ja mitä muuta ehdotetulla järjestelyllä saavutetaan. Ilman toimenpiteitä Lahti Energia Oy:n kaupungille maksamat osingot jäävät pitkäaikaisesti noin miljoonan euron tasolle. Pääomalainan muuntaminen SVOP- rahastosijoitukseksi säilyttää yhtiön investointikykyä ja suunniteltujen investointien tuottotason

odotetaan olevan n. 8%. Investoinnin takaisinmaksuaika on n. 12 vuotta. Energia-alalla investointien takaisinmaksuajan ovat merkittävästi tätä pidemmät, joten tehtyä investointia voidaan pitää perusteltuna ja kannattavana.

Omistajan kannalta on olennaista tarkastella parantavatko ratkaisut omistajan saamaa tuottoa yhtiöstä. Käytännössä tulee kysyä saako omistaja yhtiöstä enemmän osinkoa pitkällä aikavälillä ehdotetun järjestelyn avulla vai ei. Jos osinkotaso palautuu viiteen miljoonaan euroon, on ehdotetun järjestelyn takaisinmaksuaika n. 9 vuotta, jota voidaan pitää hyvänä. Näin ollen voidaan todeta, että markkinatoimija tekisi vastaavan ratkaisun, mitä nyt ehdotetaan. Ja näin ollen valtiontukitarkastelussa ei löydy esteitä järjestelyn toteuttamiseksi.

Kuntalain mukainen tarkastelu

Kuntalaissa todetaan että, kunnan myöntämä laina, takaus tai muu vakuus ei saa vaarantaa kunnan kykyä vastata sille laissa säädetyistä tehtävistä. Kunta ei saa myöntää lainaa, takausta tai muuta vakuutta, jos siihen sisältyy merkittävä taloudellinen riski. Kunnan edut tulee turvata riittävän kattavilla vakuuksilla tai vastavakuuksilla. Koska kyseessä ei ole laina, takaus eikä muu vakuus, ei tämä lainkohta koske ehdotettua järjestelyä.

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus

Toimenpiteet

Kv: ote Lahti Energia Oy, Talouspalvelut, Provincia Oy